

ivan supek

SAVJETI, PREPORUKE & UPOZORENJA

U četiri pregledna članka Za loš zvuk više nema izgovora dat će pregled audiouredaja koji omogućuju kvalitetan zvuk, i to u rasponu od nekoliko stotina do nekoliko tisuća eura. U toj seriji članaka obraditi ćemo analogne i digitalne izvore zvuka, pojačala i zvučničke kutije. Ograničit će se na audiouredaje koje možete poslušati i nabaviti kod naših etabliranih audiodistributera. Za većinu analognih uređaja preporuke će se rjeđe ažurirati jer je to 'odrastao' medij u kojem, bez obzira na trenutačnu poplavu novih modela, ipak nema znatnih poboljšanja zvuka. Dobar gramofon od prije deset ili više godina i danas će dobro zvučati. No to ne vrijedi za trenutačno najpopularniji digitalni medij – mrežne uređaje (eng. streamer), koji se brzo razvijaju pa češće treba skrenuti pozornost na nove i kvalitetnije ili barem jeftinije uređaje. Mnogi stariji audiofili držat će se isključivo analogije, no za nove su generacije streaming servisi i uređaji budućnost visoko-kvalitetne reprodukcije zvuka.

Nadalje, skrenut ću pozornost i na uređaje u tek nešto višem cjenovnom razredu za ambicioznije ljubitelje dobrog zvuka, no nikako ne na one (pre)skupe. Potrošiti desetke tisuća na pojedinačnu audiokomponentu ne smatram promišljenom investicijom. Uložiti pola milijuna u gramofon ili dva milijuna eura u pojačalo teško preko dvije tone snage od 120.000 W ili pet milijuna na pozlaćene zvučničke kutije! Ludosti zaista nema kraja u ovom svijetu okrenutom potrošnji i raskoši. Zar nije bolje oputovati na koncert vrhunskih glazbenika ili uložiti u obrazovanje i zdravlje svoje djece ili donirati 'višak' novca za neku plemenitu svrhu? Zato ću biti tek toliko 'hrabar' da vam predložim uređaje koji koštaju do najviše nekoliko tisuća eura, a cjelokupni audiosistem stajao bi manje od pet-šest tisuća eura. Prema mojem skromnom mišljenju, to su već vrhunski audiosistemi i više nego dovoljni dobri za uživanje u slušanju glazbe u kućnim uvjetima tim više što većina nas ne može svoje dnevne sobe pretvoriti u akustički tretirane slušaonice u kojima će sve biti podređeno postavu zvučničkih kutija na njihovu optimalnu poziciju.

No evo još nekoliko razloga koji će audiofilima možda biti prihvatljiviji i uvjerljiviji glede toga mojeg stajališta/savjeta. Prve činjenice audiofili su itekako svjesni: kako cijena uređaja raste, dobitak u zvuku je sve manji i manji; to pogotovo vrijedi za mrežne reproduktore (eng. *streamer*) i digitalne uređaje općenito. No mnogo je veći problem sinergija. Naime, ako vi ili netko drugi srećom ili znanjem ne sklopite audiosistem u kojem je sinergija uređaja pogodena, kao i sinergija s vašom sobom, tada ni deseterostrukoj skuplji sistem ne mora ni objektivno, a pogotovo ne vama subjektivno, zvučati bolje. Zato je ponekad bolje

orientirati se na integrirane sisteme jer provjerene audiotvrte ipak znaju što rade, za razliku od većine glazboljubaca koji ne žele time previše razbijati glavu. I ova serija članaka namijenjena je prije svega njima, da im barem malo olakša snalaženje i odabir njihova budućeg audiosistema.

Povratak medija iznenađenja

Kad sam se u gimnaziji počeo ozbiljnije baviti glazbom i audiouređajima, moja diskoteka bila je relativno skromna, a nabaviti novu uvoznu ploču klasične glazbe početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća bilo je vrlo teško. Stoga mi je izvor upoznavanja novih djela i vrhunskih izvedaba bio FM radio. Uložio sam velik trud bih osim zagrebačkog Trećeg programa mogao slušati i Österreich 1 u stereoprijenosu, no bez uspjeha. Uhatoč posuđenom vrhunskom Revoxovu tuneru i Stolleovoju rotirajućoj anteni sa selektivnim antenskim pojačalom armiranobetonski stadion iza kuće onemogućio je sve moje pokušaje. No tijekom toga razdoblja moja je diskoteka znatno narasla pa sam odustao od toga sizifovskog truda i okrenuo se posve LP pločama, gramofonu i, naravno, koncertima.

Rastom interneta i njegovim sve većim brzinama prijenosa, pojavilo se tijekom ovoga stoljeća na njemu niz radiopostaja iz cijelog svijeta. Danas ih doslovce postoji na desetke tisuća, a barem nekoliko stotina njih su vrlo kvalitetne radiopostaje posvećene klasičnoj glazbi i jazzu koje zavređuju vašu pozornost. U nedavno objavljenom članku o [Internetskom radiju](#) naveo sam ih desetak i zagrebao tek površinu toga obilja, a na vama je da nastavite istraživati to obilje kao što to ja činim svakodnevno.

Lijepo je imati veliku diskoteku i u miru poslušati baš ono što želite i kad to želite, preslušati i nekoliko puta kako biste nešto analizirali, ali radio nudi iznenadenje, ono neočekivano, i to bez ikakva vašeg 'truda'. Npr. nedavno sam prvi put čuo Beethovenov *Violinski koncert u D-duru* u izvedbi Leonidasa Kavakosa, s njegovom opsežnom i zanimljivom kadencom, ili velebni *Glasovirski kvintet* Sergeja Ivanovića Tanjejeva... To je upravo ono što me uvijek privlačilo radiju i zato ću u nekoliko pregleda (ne testova – pogledajte napomenu na kraju članka) predstaviti nekoliko odličnih mrežnih reproduktora uređaja koji će vam omogućiti uz sve ostalo i slušanje internetskih radiopostaja. Stoga i onim 'tvrdokornijim' ljubiteljima analogije preporučujem da ipak nabave kakav jeftiniji mrežni reproduktor (npr. WiiM Mini stoji samo 80-ak eura) i otkriju nepresušni izvor nove glazbe i novih snimki u 'oblaku'. U internetskom radiju mogu uživati a da ništa ne plaćaju, a na internetske servise mogu se pretplatiti samo ako to žele.

Za kraj jedna napomena za glazboljupce...

Ako ne preslušate glazbeno djelo kompleksnije harmonijske i dinamičke strukture na dobrom audiosistemu nikad nećete shvatiti, ili bolje rečeno čuti, što propuštate. Pojedinci koji posjećuju koncerte i poznaju određeno djelo, mogu to kompenzirati, no ako slušate novu skladbu ili ste tek počeli ulaziti u prekrasni zvukobraz klasične glazbe, mogućnost da dobro čujete i doživite harmonijski, dinamički i ritmički spektar glazbenog djela u njegovoj punini presudna je za njegovo razumijevanje i shvaćanje interpretacije glazbenika, a ovi članci će vam u tome pomoći.

... i jedna za audiofile (a i za sve ostale)

Opisi recenzenata o zvuku audiokomponenti, a poglavito to vrijedi za zvučničke kutije, (pre)često podsjećaju na one *sommeliera* koji vizualnim vokabularom nastoji opisati doživljaj sasvim drukčijeg osjetilnog kanala – okusa. Neću ni spominjati (pre)dugačke opise usviravanja sistema i što je sve recenzent radio tijekom tog vremena uz usputne reminiscencije o svojoj mladosti i raznoraznim audioiskustvima... Pretenciozne (i arogantne) izjave poput one da ćete zvučničkim kabelom od 5000 eura ipak doseći neuhvatljivi karakter žive glazbe (nećete) ili da je ispravljač struje od 20.000 dolara potreban za doživljaj izvornog zvuka snimke (nije) samo će odbiti glazboljupca da uopće krene u nabavku boljeg audiosustava.

Tim više sto među recenzentima postoji vječno neslaganje u pogledu definicije osnovnih pojmoveva, kao što su rezolucija i transparencija ili dinamika i mikrodinamika ili stereoseparacija i zvučna slika, naročito u pogledu toga kako rangiraju važnost pojedinih karakteristika zvuka (npr. linearni odziv vs timbar vs ritam vs prostorno oslikavanje vs vremensko-fazna usklađenost vs ekstenzija basa...) i zato će se i njihove ocjene neke komponente uvelike razlikovati i, što je najvažnije, uopće ne moraju odgovarati našem 'ukusu'. Stoga je na vama, i samo vama, da sami poslušate audiouređaj (unutar vlastitoga unaprijed određenog budžeta) kod naših distributera ili još bolje – dogovorite demonstraciju u vlastitoj sobi i sami prosudite. Za dodatne opise uređaja i njihove specifikacije *prosurfajte* internetom i stoga nema smisla da ja to 'prepisujem' već vam ovdje nudim smjerokaze za lakše snalaženje u obilju sve 'boljih' audiouređaja kojima proizvođači stalno obasipaju tržiste.